

Smlouva o přepravě

Úmluva o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR) je svou povahou komplexní úpravou, která řeší závazkové vztahy založené jakýmkoli smlouvami o přepravě zásilek za úplatu silničním vozidlem, pokud místo převzetí zásilky a předpokládané místo jejího dodání, jak jsou uvedena ve smlouvě, leží ve dvou různých státech, z nichž alespoň jeden je smluvním státem této Úmluvy. Úmluvou jsou tedy řešeny i otázky nároků na přepravné a odpovědnostních nároků, a to včetně promlčecích dob, v nichž je nutno nároky uplatňovat.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 5121/2007, ze dne 28.1.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně Č. L. O., a. s., zastoupené Mgr. V. T., advokátem proti žalované M., s. r. o., zastoupené JUDr. R. S., advokátem o zaplacení částky 149 350,10 Kč s přísl., vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 17 Cm 65/2002, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. dubna 2006 č.j. 2 Cmo 506/2005-157, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. dubna 2006, č.j. 2 Cmo 506/2005-157, se zrušuje a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 29. září 2005, č. j. 17 Cm 65/2002 -126, zamítl žalobu o zaplacení částky 149 350,10 Kč s úrokem z prodlení ve výši 10% p. a. z částky 9 350,10 Kč účtovaným ode dne 21. 2. 2001 do zaplacení, s úrokem z prodlení ve výši 8% p. a. z částky 34 000,- Kč účtovaným ode dne 28. 3. 2001 do zaplacení, s úrokem z prodlení ve výši 8% p. a. z částky 34 000,- Kč účtovaným ode dne 30. 3. 2001 do zaplacení, s úrokem z prodlení ve výši 8% p. a. z částky 34 000,- Kč účtovaným ode dne 16. 4. 2001 do zaplacení a s úrokem z prodlení ve výši 8% z částky 38 000,- Kč účtovaným ode dne 23. 4. 2001 do zaplacení a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Soud prvního stupně v řízení zjistil, že mezi žalobkyní a žalovanou byly uzavřeny přepravní smlouvy týkající se mezinárodní přepravy z I. do Z. podle mezinárodních nákladních listů CMR č. 3244710, č. 3395859, č. 3426739, č. 3238758 a č. 3971816 v celkové hodnotě dohodnuté přepravy 149 350,10 Kč. Přepravní smlouvy byly platně sjednány, přeprava byla uskutečněna, cena přepravy byla dohodnuta, ale žalovaná tuto cenu vyplývající z připojených faktur žalobkyni neuhradila a započtena jí proti škodě, která jí byla způsobena z přepravy realizované žalobkyní pro žalovanou podle mezinárodního nákladního listu č. 3238706. Část přepravované zásilky totiž byla v důsledku promočení poškozena a s ohledem na charakter zásilky se stala nepoužitelnou. Žalovaná svoji pohledávku z titulu náhrady škody navrhla k započtení proti pohledávce žalobkyně z titulu ceny přepravy, ale žalobkyně s tímto způsobem úhrady nesouhlasila, žalovaná proto učinila úkon započtení v průběhu soudního řízení.

Žalobkyní uplatněný nárok je nutno posuzovat podle Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě CMR - vyhl. č. [11/1975](#) Sb., neboť tato úmluva se vztahuje na každou smlouvu o přepravě zásilek za úplatu silničním vozidlem, jestliže místo převzetí zásilky k přepravě a předpokládané místo jejího dodání leží ve dvou různých státech, z nichž alespoň jeden je smluvním státem úmluvy. V daném případě je nepochybné, že úmluva řeší nejen právní vztahy mezi žalobkyní a žalovanou z titulu nezaplacení ceny přepravy, ale také vztah mezi žalovanou a žalobkyní vyplývající z návrhu vzájemného zápočtu ceny za přepravu a náhrady škody za poškození zásilky.

Soud prvního stupně se nejprve zabýval námitkou promlčení nároku žalované z titulu náhrady škody. Podle čl. 32 Úmluvy CMR se nároky z přeprav promlčují za jeden rok. Promlčecí doba začíná běžet při poškození zásilky dnem vydání zásilky. Den, kterým promlčecí doba počíná běžet, se do promlčecí doby nepočítá a písemná reklamace staví běh promlčecí doby až do dne, kdy dopravce reklamaci písemně odmítne a vrátí k ní připojené doklady. V daném případě byla škoda na zásilce zjištěna v den vydání zásilky, tedy 8. 11. 2000. Reklamace – požadavek na náhradu škody byla uplatněna žalovanou dne 13. 11. 2000, žalobkyně potom žalované reklamaci zamítla dopisem ze dne 23. 11. 2000, který byl žalované doručen dne 28. 11. 2000. Jednoroční promlčecí doba tedy počala běžet 29. 11. 2000 a končila dne 29. 11. 2001. Pohledávka žalované z titulu náhrady škody byla proti žalobkyni uplatněna u Okresního soudu v Ostravě dne 21. 11. 2001, tedy v běžící promlčecí době a nelze konstatovat, že byla promlčena.

Pokud se jedná o obranu žalobkyně, že na její straně není dána odpovědnost za promočení zásilky, potom soud prvního stupně přijal závěr vycházející z čl. 9 odst. 1 a 2 úmluvy: nákladní list je, pokud není prokázán opak, věrohodným dokladem o uzavření a obsahu přepravní smlouvy, jakož i o převzetí zásilky dopravcem. Neobsahuje-li výhrady dopravce s jejich odůvodněním, platí právní domněnka, že zásilka a její obal byly v okamžiku převzetí dopravcem v dobrém zjevném stavu a že počet kusů, jejich značky a čísla se shodovaly s údaji v nákladním listě. Podle čl. 17 bodu 1) úmluvy dopravce odpovídá za úplnou nebo částečnou ztrátu zásilky nebo za její poškození, které vznikne od okamžiku převzetí zásilky k přepravě do okamžiku jejího vydání. Podle čl. 17 bodu 2 a bodu 4 písm. c) úmluvy je dopravce zproštěn odpovědnosti, jestliže ztráta zásilky, její poškození nebo překročení dodací lhůty bylo zaviněno oprávněným příkazem oprávněného, který nebyl vyvolán nedbalostí dopravce, vlastní vadou zásilky nebo okolnostmi, které dopravce nemůže odvrátit a jejichž následky odstranit není v jeho moci. Dopravce je též zproštěn odpovědnosti za poškozenou zásilku, i pokud byla zásilka poškozena manipulací, naložením, uložením nebo vyložením zásilky odesílatelem, příjemcem nebo osobami jednajícími za odesílatele nebo příjemce. Soud vzal za prokázané, že jedinou výhradu, kterou obsahoval mezinárodní nákladní list, do něho vepsal dopravce, který upozorňoval, že „není možno spočítat“. Jiná výhrada zde nebyla uvedena, a proto platí domněnka, že zásilka a její obal byly v okamžiku převzetí dopravcem v dobrém stavu. V době vyložení zásilky však bylo poškozeno celkem 11 298 kusů balení, tj. 807 pytlů papírových utěrek. Žalované tak vznikla škoda, jejíž výše představuje skutečně částku 149 350,10, přičemž důkaz o vzniku škody i o její výši žalovaná unesla a prokázala i řádnou a včasnou reklamaci. Soud prvního stupně proto dospěl k závěru, že pohledávka žalované z titulu náhrady škody byla prokázána.

Podle ust. § 358 obch. zák. jsou k započtení způsobilé pohledávky, které lze uplatnit u soudu, promlčení pohledávky započtení nebrání, pokud promlčení nastalo teprve po době, kdy se pohledávky staly způsobilými k započtení. Pohledávka žalobkyně vyplývající z ceny přepravy a vyúčtovaná fakturami se stala splatnou nejpozději dne 22. 4. 2001, pohledávka z titulu náhrady škody se stala splatnou dnem 13. 1. 2001, neboť žalobkyně nezpochybnila, že tuto fakturu obdržela. I kdyby tomu tak nebylo, stala se splatnou nejpozději v době dohody o vzájemném zápočtu závazků a pohledávek mezi stranami, tedy k 16. 7. 2001. Jedná se tedy o pohledávky způsobilé k započtení, a to s přihlédnutím k ust. § 580 obč. zák. – pohledávky jsou vzájemné a totožného druhu.

S ohledem na uvedené právní hodnocení soud prvního stupně žalobu jako nedůvodnou zamítl.

K odvolání žalobkyně Vrchní soud v Olomouci jako soud odvolací rozsudkem ze dne 6. dubna 2006, č.j. 2 Cmo 506/2005-157, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud shledal, že skutková zjištění soudu prvního stupně jsou správná, dokazování částečně zopakoval a zjistil bližší okolnosti nakládky zboží pro žalovanou v I. a skutečnost, že žalobkyně dopisem ze dne 12. 3. 2001 vrátila žalované fakturu na částku náhrady škody za promočené zboží Kč 149 350,10 s tím, že její reklamaci neuznává. Podrobněji se zabýval otázkami, zda žalobkyně vznesla vůči požadavku žalované námitku promlčení oprávněně a zda na

zásilce přepravované žalobkyní pro žalovanou skutečně došlo ke vzniku škody.

Na základě ust. § 756 obch. zák. posuzoval zmíněné otázky podle Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR), aplikoval ale též ust. § 388 odst. 2 písm. b) obch. zák., podle něhož může oprávněná strana uplatnit své právo při obraně nebo při započtení i po uplynutí promlčecí doby, pokud právo mohlo být použito kdykoli před uplynutím promlčecí doby k započtení vůči nároku uplatněnému druhou stranou.

Podle čl. 32, bod 1, písm. a) výše zmíněné úmluvy nároky z přeprav, na něž se vztahuje tato úmluva, se promlčují za jeden rok. Promlčecí doba počíná běžet při poškození zásilky dnem vydání zásilky. V projednávaném případě se tedy jedná o den 8. 11. 2000. I na tento případ je však podle názoru odvolacího soudu třeba použít ust. § 388 obch. zák., neboť tato otázka v úmluvě CMR není řešena. Je zřejmé, že právo započíst pohledávku na náhradu škody vůči pohledávce žalobkyně na zaplacení přepravného mohla žalovaná uplatnit i před uplynutím roční promlčecí doby. Podle názoru odvolacího soudu již není rozhodné a nebylo nutno ani prokazovat, kdy konkrétně žalovaná u žalobkyně reklamaci uplatnila, neboť mohla svoje právo na náhradu škody započíst i po uplynutí promlčecí doby. Námitku promlčení vznesenou žalobkyní posoudil proto odvolací soud jako nedůvodnou.

Pokud jde o posouzení otázky důvodnosti nároku žalované na náhradu škody, ztotožnil se odvolací soud zcela se závěry soudu prvního stupně.

S ohledem na všechny uvedené skutečnosti proto odvolací soud napadený rozsudek soudu prvního stupně podle ust. § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost opírá o ust. § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., když rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci má po právní stránce zásadní význam, neboť řeší otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud řešena není, resp. řeší ji v rozporu s hmotným právem. Touto otázkou je přípustnost aplikace ust. § 388 odst. 2 obch. zák. na právní vztahy řídicí se primárně mezinárodní smlouvou, v tomto případě Úmluvou o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR), konkrétně ust. čl. 32 odst. 4 Úmluvy CMR.

Dovolatelka namítá, že odvolací soud aplikoval ust. § 388 odst. 2 obch. zák., a nezabýval se proto otázkou, zda žalovaná vůbec písemnou reklamaci poškození zásilky řádně podala a zda (pokud by reklamáce byla řádně podána) došlo ke stavení běhu promlčecí doby ve smyslu čl. 32 odst. 2 úmluvy do dne, kdy dopravce reklamaci písemně odmítne a vrátí k ní připojené doklady.

Dále dovolatelka namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, neboť podle § 756 obch. zák. se projednávaná věc řídí mezinárodní Úmluvou CMR, která ve svém čl. 32 odst. 4 výslovně stanoví, že se promlčené nároky nemohou již uplatňovat ani vzájemnou žalobou ani námitkami. Je zřejmé, že Vrchní soud v Olomouci k uvedenému ustanovení nepřihlédl a aplikoval ust. § 388 obch. zák. Pokud by tak neučinil a postupoval podle Úmluvy CMR, musel by shledat námitku promlčení vznesenou žalobkyní jako důvodnou a v uvedené věci změnit rozhodnutí soudu prvního stupně tak, že by žalobě vyhověl. Dovolatelka proto navrhuje, aby Nejvyšší soud ČR jako soud dovolací zrušil rozsudek Vrchního soudu v Olomouci a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

K dovolání žalobkyně podala svoje vyjádření žalovaná. Uvádí v něm, že závěry soudů nižších stupňů jsou správné a navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání jako nepřipustné odmítl.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen "Nejvyšší soud") jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., zkoumal, zda je dovolání přípustné.

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští. Proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu je dovolání přípustné za podmínek uvedených v § 237 odst. 1 písm. b) a písm. c) o. s. ř.

Podle § 237 odst. 1 písmo b) o. s. ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl jinak než v dřívějším rozsudku proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil. O takový případ se v dané věci nejedná, přichází proto v úvahu pouze přípustnost dovolání, jejíž podmínky stanoví § 237 odst. 1 písmo c) o. s. ř. Ta je dána tehdy, pokud dovolání není přípustné podle písmena b) tohoto ustanovení a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Podle § 237 odst. 3 o. s. ř. má rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem. Předpokladem je, že řešení právní otázky mělo pro rozhodnutí o věci určující význam, tedy že nešlo jen o takovou právní otázku, na níž rozsudek odvolacího soudu nebyl z hlediska právního posouzení věci založen. Závěr o tom, zda dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam, dovolací soud činí předběžně; zvláštní rozhodnutí o tom nevydává. Dospěje-li ke kladnému závěru, jde o přípustné dovolání a dovolací soud bez dalšího přezkoumá napadený rozsudek a rozhodne o něm meritorně.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písmo c) o. s. ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Z toho, že přípustnost dovolání je ve smyslu citovaných ustanovení spjata se závěrem o zásadním významu rozsudku po stránce právní, vyplývá, že také dovolací přezkum se otevírá pro posouzení otázek právních; způsobitým dovolacím důvodem, jímž lze dovolání odůvodnit, je zásadně důvod podle § 241a odst. 2 písmo b) o. s. ř., jehož prostřednictvím lze namítat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Jelikož ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3 věty první o. s. ř. je dovolací soud - s výjimkou určitých vad řízení - vázán uplatněným dovolacím důvodem, jsou pro úsudek, zda rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam či nikoli, relevantní jen otázky (z těch, na kterých napadené rozhodnutí spočívá), jejichž posouzení odvolacím soudem dovolatel napadl, resp. jejichž řešení v odvolání zpochybnil.

V projednávané věci namítá nejprve dovolatelka, že se odvolací soud nezabýval otázkou, zda vůbec byla reklamáce poškození zásilky žalovanou řádně podána. Dále upozorňuje na nesprávný právní závěr soudu prvního stupně o tom, že promlčecí doba podle čl. 32 Úmluvy CMR běží od okamžiku, kdy bylo žalované doručeno zamítnutí reklamáce, když se ani soud prvního stupně ani soud odvolací nezabývaly otázkou, zda se promlčecí doba ve smyslu čl. 32 odst. 2 Úmluvy CMR stavěla po dobu od okamžiku doručení reklamáce dopravci do dne, kdy dopravce reklamaci písemně odmítne a vrátí k ní připojené doklady. K těmto argumentům dovolatelky přijal Nejvyšší soud závěr o jejich nepřipustnosti. Dovolací přezkum se u dovolání přípustných podle ust. § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. otevírá jen pro posouzení otázek právních, důvodem dovolání může být jen nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.). Vyhovět argumentům dovolatelky by znamenalo doplnit dokazování a rozsah skutkového stavu, jak byl zjištěn v předchozích řízeních. V daném případě by však takový postup nebyl kryt zákonem stanoveným dovolacím důvodem.

Pokud jde o druhou námitku dovolatelky, naplňují její dovolací tvrzení podmínky přípustnosti

dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. a po obsahové stránce dovolací důvod nesprávného právního posouzení (§ 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.). Dovolací soud spatřuje zásadní právní význam napadeného rozhodnutí ve věci samé ve skutečnosti, že odvolací soud řešil právní otázku aplikace ust. § 388 obchodního zákoníku v rozporu s hmotným právem.

V daném případě je pro rozhodování o nárocích žalobkyně i žalované nutno aplikovat ust. § 756 obchodního zákoníku, které zakotvuje přednostní použití úpravy vyplývající z mezinárodní smlouvy před úpravou obchodního zákoníku, pokud je touto mezinárodní smlouvou Česká republika vázána a tato smlouva byla uveřejněna ve Sbírce zákonů. Obě podmínky jsou v případě Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR) splněny. Rovněž rozsah platnosti úmluvy uvedený v jejím čl. 1 kryje projednávané nároky. Zbývá posoudit otázku, nakolik jsou ustanovení úmluvy speciální a v jakém rozsahu řeší otázky jinak upravované obchodním zákoníkem. Lze konstatovat, že Úmluva o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR) je svou povahou komplexní úpravou, která řeší závazkové vztahy založené jakýmkoli smlouvami o přepravě zásilek za úplatu silničním vozidlem, pokud místo převzetí zásilky a předpokládané místo jejího dodání, jak jsou uvedena ve smlouvě, leží ve dvou různých státech, z nichž alespoň jeden je smluvním státem této Úmluvy. Úmluvou jsou tedy řešeny i otázky nároků na přepravné a odpovědnostních nároků, a to včetně promlčecích dob, v nichž je nutno nároky uplatňovat. Jestliže tedy v daném sporu uplatnila žalovaná jako svou procesní obranu proti nárokům žalobkyně započtení škody způsobené jí žalobkyní v jiném přepravním vztahu, který ale rovněž podléhá právnímu režimu Úmluvy CMR, bylo nutno promlčení toho nároku i možnost jeho uplatnění proti nároku žalobkyně posoudit podle citované úmluvy. Pro případ uplatnění promlčených práv v procesní obraně obsahuje Úmluva CMR speciální pravidlo v čl. 32 odst. 4, kde stanoví, že promlčené nároky se nemohou již uplatňovat ani vzájemnou žalobou ani námitkami. Znamená to, že zatímco obchodní zákoník ve svém ust. § 388 odst. 2 upravuje určité situace, za nichž dovoluje uplatňovat promlčená práva, Úmluva CMR to výše citovaným ustanovením nepřipouští. Vzhledem k tomu, že má ve smyslu ust. § 756 obch. zák. přednost před českou právní úpravou, je nutno aplikovat čl. 32 odst. 4 Úmluvy CMR, který vylučuje aplikaci ust. § 388 odst. 2 obchodního zákoníku. Odvolací soud tedy založil svoje rozhodnutí na nesprávném právním posouzení věci a řešil uvedenou právní otázku v rozporu s hmotným právem.

Nejvyšší soud s ohledem na to, že shledal důvodnou druhou námitku dovolatelky uvedenou v jejím dovolání, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první o. s. ř.), napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, o. s. ř.) a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud závazný (§ 243d odst. 1 část věty za středníkem o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)